

REWOLUCJA BURŻUAZYJNA WE FRANCJI

Przyczyny wybuchu rewolucji burżuazyjnej we Francji w 1789 r.		
Przyczyny społeczne	Przyczyny gospodarcze	Przyczyny polityczne
▪ znaczne rozwarstwienie społeczeństwa francuskiego ▪ stany rywalizowały między sobą ▪ tylko ok. 2% społeczeństwa (szlachta i duchowieństwo posiadało prawa i przywileje co budziło niezadowolenie reszty (stanu trzeciego) ▪ znaczna część społeczeństwa żyła w biedzie, głównie chłopci i snakiuloci (proletariat) ▪ chłopci pragną uzyskać ziemię na własność ▪ większość stanu 3 (biedota) chce polepszenia własnego bytu	▪ kryzys ekonomiczny ▪ zbyt wysokie podatki nakładane na społeczeństwo, głównie na stan 3 ▪ wydatki króla i dworu przewyższały wpływy do budżetu (ujemny bilans budżetu) i budziły oburzenie społeczeństwa ▪ klęski nieurodzaju spowodowały wzrost cen żywności	▪ szlachta i duchowieństwo nie było zadowolone z władzy absolutnej; pragnęło zniesienia ograniczeń wprowadzonych we Francji w XVII w., przywrócenia Stanów Generalnych i ograniczenia uprawnień króla na rzecz stanów ▪ arystokracja rodowa była niezadowolona z tego, że urzędy pełnili głównie ludzie wywodzący się z nowej szlachty i burżuazji ▪ burżuazja chciała znieść podziały feudalne i uzależnić prawa polityczne od wydatków ponoszonych na rzecz państwa ▪ burżuazja chciała wprowadzenia modelu państwa, w którym władza wynikałaby z umowy społecznej

Wydarzenia, które doprowadziły do wybuchu rewolucji:

1787 – zwołanie przez Ludwika XVI Zgromadzenia Notabli w celu nałożenia nowych podatków – nie wyraziło zgody

5.05.1789 – Ludwik XVI otworzył posiedzenie Stanów Generalnych by uzyskać zgodę na nowe podatki.

17.06.1789 – stan trzeci ogłosił się Zgromadzeniem Narodowym – reprezentantem narodu.

9.07.1789 – Zgromadzenie Narodowe przekształciło się w Konstytuantę gdy wymuszono zgodę na obrady wszystkich trzech stanów razem.

- koncentracja wojsk królewskich wzbudziła obawy o chęć rozpędzenia Konstytuanty siłą. Lud paryski obawiała się użycia wojska przeciwko mieszkańcom Paryża i opozycji

11.07.1789 – wybuchają zamieszki na terenie Paryża

14.07.1789 – zburzenie Bastylji , więzienia politycznego – wybuch rewolucji francuskiej.

ETAPY REWOLUCJI FRANCUSKIEJ 1789 - 1799

	REWOLUCJA LUDOWA	MONARCHIA KONSTYTUCYJNA	REPUBLIKA	DYKTATURA JAKOBINÓW	RZĄDY DYREKTORIATU
14.07.1789 Zburzenie Bastylii	3.09.1791 Uchwalenie Konstytucji	22.09.1792 Ogłoszenie Republiki	2.06.1793 Przewrót Jakobinów	27.07.1794 Przewrót 9 thermidora	9.11.1799 Przewrót 18 brumaire`a
▪ uchwalenie reform Konstytuanty ▪ 26.08.1789 – uchwalenie Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela ▪ 21.06.1791 – próba opuszczenia Francji przez parę królewską ▪ 3.09.1791 – uchwalenie konstytucji	▪ 1.10.1791 – pierwsze wybory do Zgromadzenia Prawodawczego ▪ 20.04.1792 - podjęcie decyzji o wypowiedzeniu wojny Austrii ▪ 11.07.1792 – uchwalenie ustawy „Ojczyzna w niebezpieczeństwie” ▪ 10.08.1792 – powstanie ludności i decyzja Zgromadzenia o aresztowaniu króla ▪ 22.09.1792 – obalenie monarchii i ogłoszenie republiki	▪ 21.01.1793 – ścięcie Ludwika XVI ▪ 1793 – zawiązanie I koalicji antyfrancuskiej ▪ luty – grudzień 1793 – powstanie ludowe w Wandzi ▪ 6.04.1793 – powstanie Komitetu Ocalenia Publicznego ▪ 2.06.1793 – przewrót jakobinów	▪ 24.06.1793 – konstytucja jakobinów ▪ 5.10.1793 – zniesienie kalendarza gregoriańskiego i wprowadzenie kalendarza rewolucyjnego (lata liczono od 22.09.1792) ▪ październik 1793 – proces żyrondistów ▪ wiosna 1794 – stracenie Dantona ▪ 7.05.1794 – wprowadzenie kultu Najwyższej Istoty i nieśmiertelności duszy ▪ lato 1794 – zajęcie Belgii (postępy w wojnie) ▪ 27.07.1794 – przewrót 9 thermidora	▪ listopad 1794 – zamknięcie klubu jakobinów , amnestia ▪ 22.08.1795 – konstytucja burżuazyjna – Konstytucja Roku III ▪ 17.10.1797 – traktat pokojowy z Austrią w Campo Formio ▪ 9.11.1799 – przewrót 18 brumaire`a – objęcie władzy przez Napoleona jako Pierwszego Konsula	
Ustaw.: Konstytuanta	Zgromadzenie Prawodawcze	Konwent Narodowy	Konwent Narodowy	Parlament: Rada Pięciuset	Rada Starszych
Wyk.: Król	Król	Rada	Komitet Ocalenia Publicznego	Dyrektoriat	

REFORMY REWOLUCJI FRANCUSKIEJ

1. Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela – 26.08.1789 r.

- naturalnymi prawami człowieka są: wolność, równość, braterstwo
- głosiła suwerenność ludu, równość obywateli wobec prawa, tolerancję religijną, wolność słowa i prasy
- własność stała się prawem świętym i nienaruszalnym

2. Reformy Konstytuanty 1789 – 1791

- zniesiono przywileje szlachty i duchowieństwa: zniesiono poddaństwo osobiste chłopów, zwolniono chłopów z opłat i posług na rzecz szlachty i duchowieństwa
- wprowadzono równość wszystkich obywateli wobec prawa
- wprowadzono nowy podział administracyjny Francji na 83 departamenty
- wprowadzono nowy system podatkowy opodatkowując szlachtę i duchowieństwo
- zlikwidowano system cechowy i cła wewnętrzne
- uchwalono **konstytucję cywilną dla duchowieństwa (1790)**: znosiła zakony, duchowieństwo zostało podporządkowane państwu, duchowni zostali urzędnikami państwowymi i od państwa otrzymywali uposażenie, duchowni musieli od tej pory składać przysięgę na wierność konstytucji, proboszcze i biskupi mieli być wybierani na swoje urzędy przez mieszkańców parafii i diecezji
- upaństwowiono dobra kościelne, a następnie je sprzedano burżuazji i bogatemu chłopstwu
- zakaz tworzenia związków zawodowych i organizowania strajków

3. Konstytucja 3.09.1791 r.

- **wprowadzała ustrój monarchii konstytucyjnej**
- wprowadzała trójpodział władzy
- władza ustawodawcza – **Zgromadzenie Prawodawcze** (Legislatywa) wybierane w wyborach pośrednich na kadencję dwuletnią. Skład – 745 deputowanych. Prawo wyborcze oparte na cenzusie majątkowym obejmowało mężczyzn od 25 roku życia, którzy byli wpisani na listy gwardii narodowej, posiadali nieruchomość i nie byli służącymi (4,3 mln uprawnionych do głosowania)
- władza wykonawcza – **król** – rządził za pośrednictwem 6 ministrów, którzy byli odpowiedzialni przed Zgromadzeniem.. Był zwierzchnikiem armii i administracji. Dekrety królewskie wymagała kontrasygnaty odpowiedniego ministra. Posiadał prawo weta wobec uchwał Legislatywy.
- wprowadzała zakaz strajków i tworzenia organizacji broniących praw robotników
- nadano duże uprawnienia samorządom wyłanianym w lokalnych wyborach

4. Konstytucja jakobinów – 24.06.1793 r.

- poszerzała znacznie prawa obywatelskie – obywatelom przyznano prawo do pracy, opieki społecznej, oświaty, wypowiedzenia posłuszeństwa władzy gdyby nie odpowiadała ona większości; realizowała zasadę równości obywateli wobec prawa.
- władza ustawodawcza – **Ciało Ustawodawcze** wybierane w sposób bezpośredni; miało prawo wydawania dekretów z mocą ustawy w sprawach najważniejszych. W pozostałych kwestiach obowiązywała zasada referendum ludowego. Prawo wyborcze miał każdy mężczyzna, który ukończył 21 lat.
- władza wykonawcza – Rada Wykonawcza (24 osoby) mianowana przez Ciało Ustawodawcze.
- Konstytucja prawie natychmiast została zawieszona nie wprowadzono jej w życie

Inne reformy jakobinów:

- zniesiono resztę pozostałości feudalnych; chłopci uzyskali prawo zakupu skonfiskowanej ziemi
- ustanowiono płace maksymalne i zakazano strajków
- wprowadzono republikański kalendarz – rok dzielił się na 12 miesięcy (każdy po 30 dni), a miesiące na dekady (po 10 dni). Pozostałe 5 dni uznano za święta rewolucyjne. Zniesiono niedziele. Nadano miesiącom nowe nazwy. Zaczęto liczyć lata od 22.09.1792 r. (powstanie republiki)

5. Konstytucja 22.08.1795 r.

- potwierdzała nienaruszalność własności prywatnej i rozdział Kościoła od państwa. Nie potwierdzała praw do pracy, opieki socjalnej, edukacji czy wypowiedzenia posłuszeństwa.
- władza ustawodawcza – Parlament dwuizbowy: **Rada Pięciuset** która miała prawa wysuwać projekty uchwał oraz **Rada Starszych**, która uchwalała ustawy. Obie izby były wybierane w wyborach pośrednich. Prawo wyborcze zostało oparte na cenzusie majątkowym i obejmowało mężczyzn płacących podatki, którzy nie byli służącymi i znajdowali się na liście gwardii narodowej. Czynne prawo wyborcze – 21 lat, a bierne – 40 lat. Elektorzy musieli mieć skończone 25 lat.
- władza wykonawcza – **Dyrektoriat**, w skład którego wchodziło 5 Dyrektorów zatwierdzonych przez Radę Starszych. Mianował i odwoływał ministrów, najwyższych urzędników państwowych i dowódców wojskowych. Posiadał wyłączne prawo do prowadzenia polityki zagranicznej

